

A pódiumfalon kívül egy további fal az É-i oldalon maradt meg, a 4. századi utcaszint magasságáig. Korábban egyértelműnek látszott, hogy 4. századi csatorna húzódott itt, amit a fal É-i oldalán egy darabon mutatkozó fal is megerősíteni látszott. Nem zárva ki annak lehetőségét, hogy a 4. században ezt a falat valóban csatornához használták fel, a fal kötőanyaga és alapozási mélysége alapján azonban kétségtelen, hogy a templom-periódusból való. Közvetlenül a pódiumfal elfordulása után, ez is D felé fordul el, de az első nagy pillér vonalánál tovább nem folytatódik. A templom teljes hosszúságában jó állapotban megmaradt, tájolása kissé eltér a templométól. Értelmezéséhez további, keleti irányú feltárása szükséges. Ha valóban a templomhoz kapcsolódik, a teret határoló kerítésként értelmezhető.

A templom nyugati egyharmadát feltáró ásatás a későbbi korszakok rombolásai ellenére – a pronaosból a cellába nyíló ajtó kivételével – legtöbb részletében meghatározható volt (kerítőfal, pódium, a teljes pronaos és annak belső tere egy alapzattal). A kutatás a Traianus-kori épületet tárta fel, a 2. század végi helyreállítás egyelőre csak a járószint emelésében figyelhető meg. A templom már a jelenlegi feltártságában is Pannónia legnagyobb római temploma.

FITZ JENŐ

298. Tápióság, Szecsői utca 57.

(Pest megye) B, A, Á, Kk

Gödörásás közben edényt találtak, majd tovább bővítve a gödröt, kb. háromnegyed részben egy hamvasztásos temetkezés edényeit. Bejelentés nyomán november 3–4-én befejeztük a Hatvani kultúra szórthamvas sírjának feltárását. Az ÉNy-DK-i tengelyű, kb. 145 × 120 cm-es, 75–77 cm mély sírgödör É-i, nagyobbik felében 17 edény helyezkedett el. Egy nagyméretű és két kisebb amfora, nagy fazék, korsó és 3 kis bögre a sírfenéken, egy plastikus díszű kisebb fazék kb. 15 cm-rel a fenék fölött, négy tál és egy korsó az amforák vállain, egy fedővel fedett tál a legnagyobb amfora, egy bögre az egyik kisebb amfora szájában. A déli sírrészben kb. 80 × 40 × 14–16 cm-es kupacban találtunk égett embercsontokat (hamu és faszén nélkül), a D-i saroknál két kisebb bögre (Hatvani kultúra és Mészbetétes edények kultúrája) a hamvak DK-i végénél.

A telek DNy-i felén, a sír közelében bronzkori, avar, Árpád-kori és késő középkori edénytöredékeket gyűjtöttünk. Munkatársak: Gál Krisztián egyetemi hallgató, Gera Ágnes, Dinnyés Dóra technikusok.

DINNYÉS ISTVÁN

299. Tengőd, Bati-rét

(Somogy megye) Kö

1999. március 15-én végeztem bejárást. A halmok már nem láthatók, a szántás pusztíthatta el azokat. Egy

helyütt félig szétszántott középkori (16–17. század) objektumot figyeltem meg sok patics és cserép mellett kevés tégladarab található kb. 4 × 2 m-es területen. A lelőhely a Répás-kúti dűlőben is megtalálható, de a cserepek zömét a Bati-réten találtam.

NÉMETH PÉTER

300. Tihany, Övár

(Veszprém megye) B, V, LT, Á

Feltárást végeztem a lelőhelyen (MRT 2. k. 45/13. lelőhely) Glück Ferenc 05/67. hrsz-ú telkén.

A próbaásatás eredménye alapján a kelta korban elplanírozott lakóterület képe bontakozott ki, ezért elsősorban a készülő pince helyét tartottam fontosnak megásni. A feltárás azonban a vártnál sokkal gazdagabb leletanyagot adott, a késő bronzkori és a kora vaskori megtelepedés nyomait is sikerült megtalálni.

A feltárás módszere: a hatalmas területen célszerűnek tartottam kutatóárokokkal felderíteni a települési szituációt.

A tervezett pince helyét (10 × 5 m) teljes felületen feltártam. Mintegy 1,5 m mélységig fekete, köves, homogén talajt találtam, amiben az ÉNy-i negyedben 0,5 m mélységben kőrétegek húzódtak. A szelvény déli egyharmadán megtaláltuk a szálkőzetet, benne cölöplyukakkal. Az északi kétharmadon eltávolították a felső laza kőlapokat, és egy sárga murvás, erősen ledöngölt felületet nyertek, melyben 1,5 és 2 m átmérőjű, kerek, szabályos, igen mély gödrök voltak beásva. A gödrökben gazdag leletanyagot (La Tène C korút) találtunk. A szelvény közepén kirajzolódott egy élére fordított négyszög alakú beásás, melyet a középső gödör vágott. A négyzet két sarka 1-1 cölöplyuk volt, és az objektumot szürke, kis köves, döngölt föld töltötte ki. Az egész rendszer egy fakonstrukciót alkotott, mely a sáncmű része lehetett.

A telek belseje: A telek ÉNy-DK irányban lejt, a humuszréteg vastagsága nem haladja meg a 30 cm-t (kivéve a sánc közelében, ahol eléri az 1 m-t). Ez alatt közvetlenül elérjük a szálkőzetet. A vízszintes vagy ferde kőlapok alatt murvás réteg következik, mélyebben pedig sárga agyagban szabályos kőrétegek. Minden árokban találtunk települési nyomokat: cölöplyukakat 30–50 cm átmérővel, ezek 20 cm-nél ritkán nyúlnak mélyebbre a szálkőzetbe, aljuk általában lapos volt; hatalmas gödröket – részben méhkas alakú késő bronzkoriat, részben hengeres falú, egyenes aljú kelta koriakat. A kőlapok helyenként mesterségesen elegyengetettnek tűnnek – járdaként, padlóként szolgáltak. Feltártunk továbbá egy kora vaskori házrészletet: sárga padlót, rajta vörösre égett omladékkal. Padlóréteget másutt csak töredékeiben sikerült megfigyelni.

A leletanyag igen bőséges: Urnamezős kultúra, Hallstatt D és La Tène D kerámia, továbbá rengeteg állatcsont. A fémanyag azonban szegényes: 1 db bronztű, 1 vas tokos eszköz és néhány későbbi korba